24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Книжн. пал

1941
НОЯБРЬ
26
ЮНКУН
279 (5594) №

Чӑваш Коммуни

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Килес ҫулти вӑйлӑ тырпулшӑн

Кӑҫал пирӗн республикӑри нумай колхозсем гектартан ҫӗршер пӑт тӗш тырӑ туса илессишӗн ӑмӑртса ӗҫлерӗҫ. Ӑмӑртса ӗҫлени хӑйӗн результатне пачӗ. Халӗ колхозсем 1941 ҫулӑн итогне тӑваҫҫӗ, тырпул тухӑҫлӑхне колхоз, бригадӑсем тата звеносем тӑрӑх тӗплӗн палӑртаҫҫӗ. Колхозсем, бригадӑсем, ҫавӑн пекех звеносем хӑйсем 1941 ҫул хушшинче туса ирттернӗ агротехника ӗҫӗсене тишкерсе тухаҫҫӗ, паха опытсене палӑртаҫҫӗ. Тырпул тухӑҫлӑхӗн тата выльӑх-чӗрлӗх продуктивноҫӗн планлӑ заданийӗсене ирттерсе тултарнисене ӗҫшӗн хушса тӳлесе хавхалантараҫҫӗ.

Иртнӗ ҫулпа танлаштарсан, кӑҫал республикӑра вӑтам шутпа гектартан ҫӗршер пӑт тӗштырӑ туса илнӗ колхозсен, бригадӑсен тата звеносен шучӗ чылаях ӳсрӗ. Елчӗк районӗнче 12 колхозра, 36 бригадӑра гектартан ҫӗршер пӑт тӗштырӑ туса илнӗ. Вӑйлӑ тырпул туса илес тӗлӗшпе, иртнӗ ҫулсенчи пекех, «Осоавиахим», «Ким», «Ново-Ищеряково» тата Ленин ячӗпе тӑракан колхозсем районра мала тухрӗҫ. Вӑтам шутпа кашни гектартан «Ким» колхоз 126 пӑт, «Осоавиахим» колхоз 120 пӑт, орденлӑ «Ново-Ищерякозо» колхоз 114 пӑт, Ленин ячӗпе тӑракан колхоз 100 пӑт тӗштырӑ пуҫтарса кӗнӗ.

Куславкка районӗнчи «Правда», «Красный Курган», «Красная Чувашия», «Коммунист», «Динамо», «13 лет Октября» колхозсем, Йӗпреҫ районӗнчи «Правда», «Заря», «Молния», «Большевик», «Коминтерн» колхозсем кӑҫал гектартан ҫӗршер пӑт тата унтан та ытларах тӗштырӑ туса илнӗ.

Етӗрне районӗнче сакӑр колхозра, Вӑрнар районӗнче 12 колхозра вӑтам шутпа гектартан ҫӗршер пӑт туса илнӗ. Гектартан ҫӗршер пӑт тата унтан та ытларах тӗштырӑ туса илнӗ колхозсене нумайӑн илсе кӑтартма пулать. Вӗсем кӑҫал вӑйлӑ тырпул туса илессишӗн кӗрешсе, агротехникӑллӑ мӗнпур ӗҫсене вӑхӑтра пурнӑҫа кӗртсе пычӗҫ. Колхозниксемпе колхозницӑсем иртнӗ хӗл вӑхӑтӗнче вӑйлӑ тырпул мастерӗсен опычӗсене тӑрӑшса вӗренчӗҫ, практикӑллӑ ӗҫре ҫав паха опытсемпе сарлакан усӑ курчӗҫ. Малта пыракан колхозсем хӗл вӑхӑтӗнче ытларах удобренисем хатӗрлерӗҫ, ҫураки вӑхӑтӗнче акма вӑрлӑхсене пӗрчӗн-пӗрчӗн суйласа тасатрӗҫ, уйра юр тытса купалантарчӗҫ. Пӗр сӑмахпа каласан, ҫуракине пур енчен те кӑтартуллӑн хатӗрленчӗҫ.

Вӑтам шутпа гектартан ҫӗршер пӑт тата унтан та ытларах тӗштырӑ туса илнӗ колхозсем ҫуракине чи кӗске срокра, пысӑк пахалӑхпа ирттерчӗҫ. Вӗсем чи паха сортлӑ вӑрлӑхсене протравить туса, машинӑсемпе акса хӑварнӑ. Калчасене тӗрлӗрен удобренисемпе апат панӑ. Ҫу вӑхӑтӗнче вара калчасене ҫумкурӑксенчен тасатса тӑнӑ.

Анса пулнӑ тырпула кӗске вӑхӑт хушшинче, тӑккаламасӑр пуҫтарса кӗртрӗҫ. Бригадӑсемпе звеносем кашни пучахшӑн, кашни пӗрчӗшӗн кӗрешрӗҫ.

Йӗпреҫ районӗнчи «Правда» колхоз ҫурхи тырӑсене кӗркунне ҫӗртме сухи тунӑ лаптӑксем ҫине сортлӑ вӑрлӑхсемпе акса хӑварнӑ. Акасса йӑлтах сеялкӑсемпе акнӑ, калчасене тӗрлӗрен удобренисемпе апат панӑ.

Елчӗк районӗнчи вӑтам шутпа гектартан 126 пӑт тӗштырӑ туса илнӗ «Ким» колхоз агротехника ӗҫӗсене яланах вӑхӑтра пурнӑҫа кӗртсе пынипе палӑрса тӑрать. «Ким» колхоз мӗнпур ӗҫе хӑйӗн вӑхӑтӗнче туса ирттернӗ. «Комбайн» тата Ворошилов ячӗпе тӑракан колхозсем те ҫавӑн пекех. Ҫак колхозсенче вырӑнти удобренисене йышлӑн хатӗрлеҫҫӗ, тӗрӗс пӑхса усраҫҫӗ, ҫӗре пӗлсе ҫемҫетеҫҫӗ. Ҫавӑнпа ҫак колхозсем ҫирӗп тухӑҫлӑ тырпул пуҫтарса илеҫҫӗ. Асӑннӑ колхозсем ҫитес ҫулхи вӑйлӑ тырпулшӑн кӗрешме халех тытӑннӑ. Халӗ вӑрлӑхсене сортласа тасатаҫҫӗ, вырӑнти удобренисем хатӗрлеҫҫӗ, плугсемпе сеялкӑсене юсаҫҫӗ.

Куславкка районӗнчи «Правда» колхоз иртнӗ ҫуракинче вӑрлӑхсене хӗресле майпа акса хӑварнӑ. Кӗрхи тырӑсемпе ҫурхи тырӑ калчисене икшер хут апат панӑ. Калчасене ҫумкурӑксенчен таса тытса тӑнӑ. Тырпулсене вӑхӑтра пуҫтарса кӗнӗ, ялхуҫалӑх машинисемпе туллин усӑ курнӑ, ӗҫ вӑйне тӗрӗс организациленӗ. Колхоз авӑн ҫапса пӗтернӗ, государство умӗнчи мӗнпур обязательствӑсене тултарнӑ. Хальхи вӑхӑтра «Правда» колхоз тупӑшсене валеҫсе пама хатӗрленет. Ҫакӑнпа пӗр вӑхӑтрах колхозниксем уйра юр тытма щитсем хатӗрлеҫҫӗ, вӑрлӑхсене сортласа тасатаҫҫӗ, вырӑнти удобренисене пухаҫҫӗ. Ҫуракинче кирлӗ пулакан ялхуҫалӑх машинисене юсама тытӑннӑ.

Пирӗн республикӑри малта пыракан Ленин орденлӗ Сталин ячӗпе тӑракан колхозӑн мухтавлӑ ӗҫӗсене уйрӑмах палӑртса хӑвармалла. Колхоз вырӑнти удобренисене кашни ҫулах ытларах пухса хатӗрлет. Ҫӗре агротехника хушнӑ пек пӗлсе ҫемҫетет. Ялхуҫалӑхӗн мӗнпур ӗҫӗсене вӑхӑтра ирттерет. Пӗр сӑмахпа каласан, Кольцовка колхозӗ агротехникӑри мӗнпур ҫӗнӗ ӗҫсене ҫийӗнчех пурнӑҫа кӗртме тӑрӑшать. Ахальтен мар колхоз кӑҫал вӑтам шутпа кашни гектартан 190 пӑт тӗштырӑ туса илчӗ.

Ҫӗрӗҫ органӗсенчи тата колхоз правленисенчи работниксен задачи—гектартан ҫӗршер пӑт тата унтан та ытларах тӗштырӑ туса илнӗ колхозсен паха опычӗсене тӗплӗн вӗренесси, ҫав опытсене ытти колхозсене куҫарасси пулать.

Республикӑри нумай колхозсем ялхуҫалӑх ҫулне вӗҫлерӗҫ. Халӗ колхозсен умӗнче татах та ответлӑрах задачӑсем тӑраҫҫӗ: тупӑшсене ӗҫкунӗсем тӑрӑх колхозниксене валеҫсе памалла, ҫитес ҫулхи ҫуракине хатӗрленмелле.

Ҫитес ҫулта вӑйлӑ тырпул туса илес тесен, ҫуракине хатӗрленме халех тытӑнмалла. Чи малтанах вӑрлӑхсене сортласа тасатмалла, уйра юр тытса купалантармалла, вырӑнти удобренисене пухмалла, ялхуҫалӑх машинисене юсамалла.

Мухтавлӑ Хӗрлӗ Ҫар совет ҫӗрӗ ҫине сӗмсӗрленсе кӗнӗ Германи оккупанчӗсене хирӗҫ геройла кӗрешет. Пирӗн тӑшмана хӑвӑртрах ҫӗнтерме фронтпа тӑван ҫӗршыва валли тырпул, аш-какай ытларах парса тӑмалла. Ҫакна пирӗн колхозсен яланах асра тытмалла, фронта пулӑшассине кунран-кун вӑйлатса пымалла.

Республикӑри нумай колхозсем 1942 ҫулхи ҫуракине хатӗрленме тытӑнчӗҫ. 1942 ҫул—нихӑҫанхи пек мар пысӑк тухӑҫлӑ тырпул туса илмелли ҫулталӑк пулса тӑмалла. Ҫавӑнпа халӗ кашни колхозӑн ҫуракине кӑтартуллӑн хатӗрленмелле. Мӗнпур ӗҫе фронт интересӗсемпе ҫыхӑнтарса пымалла.

Сталин юлташ колхозниксене ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлеме, фронта ытларах та ытларах тырпул, аш-какай пама чӗнсе каларӗ. Ҫулпуҫ чӗнсе каланипе хавхаланса, колхозниксемпе колхозницӑсем татах та лайӑхрах ӗҫлӗҫ, ҫуракине кӑтартуллӑн хатӗрленӗҫ, ҫитес ҫулта кӑҫалхинчен те пысӑкрах тухӑҫлӑ тырпул туса илӗҫ.

Комсомолецсемпе ҫамрӑксен виҫҫӗмӗш воскресникӗ

Комсомолецсемпе ҫамрӑксен ноябрӗн 23-мӗшӗнче пулнӑ выҫҫӗмӗш воскресникӗ пысӑк ҫӗкленӳпе иртрӗ. Туллимар даннӑйсем тӑрӑх, воскресникре республикӑра 140 пин ҫын ытла хутшӑннӑ.

* * *

КУСЛАВККА. Районра воскреснике пурӗ 5.758 ҫын тухнӑ. Вӗсем 10.886 тенкӗ укҫа тата 439 ӗҫкунӗ ӗҫлесе илнӗ. «Правда» колхозра 194 ҫын авӑн ҫапнӑ ҫӗрте ӗҫленӗ, 196 ӗҫкунӗ тунӑ. Ҫитӗннисемпе пӗрлех, воскресникре 76 шкул ачи активлӑн хутшӑнса ӗҫленӗ. «Новая жизнь» колхозра ӗҫе 59 ҫын тухнӑ. Вӗсем те авӑн ҫапнӑ, 50 ӗҫкунӗ тунӑ.

ФЗО шкулӗнчи воскресникре 180 ҫын пулнӑ, 640 тенкӗлӗх ӗҫленӗ.

Типографинче воскреснике 6 рабочи тухнӑ. Вӗсем хӑйсен предприятийӗ валли кашни пӗрер кубометр вутӑ татнӑ. Вӗсен ӗҫӗ 48 тенке ларнӑ.

* * *

КАНАШ. Воскреснике 5 пин ҫын ытла хутшӑннӑ. Вӗсем 29 пин тенкӗлӗх ӗҫленӗ. Депори комсомолецсемпе ҫамрӑксен бригади (бригадирӗ Черкасов юлташ) ку кун паровоз тӳрлетнӗ. Паровозне тӳрлетме час илсе пымал пулин те, вӗсем хастарлӑн, цехран тухмасӑр ӗҫлесе, ҫурҫӗр тӗлнелле паровоза юсаса пӗтернӗ. Бригада 205 тенкӗ ӗҫлесе илнӗ.

«Авангард» артельре 51 ҫын 520 тенкӗлӗх ӗҫленӗ. Уйрӑмӑнах алшишсем ҫӗлекен цех аван ӗҫлени палӑрнӑ. Парикмахер комсомолка Алексеева воскресник кунӗнче 30 тенкӗлӗх ӗҫленӗ.

Вагонсем юсакан заводри токарь Рылина юлташ нормӑна 210 процент, слесарь Моркин—200 процент тултарнӑ.

Вагонсем юсакан заводра ҫав кун ҫӗршер ҫын ӗҫленӗ. Рабочисемсӗр пуҫне заводри воскресникре шкул ачисем те пулнӑ. Уйрӑмӑнах иккӗмӗш номерлӗ шкул (директорӗ Харитонов юлташ) аван ӗҫленӗ. Вӗсем вагонсем ҫинчен вутӑ пушатнӑ тата завод килкартине шӑлса тасатнӑ.

* * *

ЧКАЛОВСКОЕ. Районра воскреснике пурӗ 3.286 ҫын хутшӑнса 3145 ӗҫкунӗ тунӑ. Сыхӑну уйрӑмӗ ҫумӗнчи пуҫламӑш организацири комсомолецсем воскреснике пурте тухнӑ. Кашниех нормӑна ытлашшипех тултарса ӗҫленӗ.

* * *

ЕЛЧӖК. Комсомолецсемпе ҫамрӑксем тата ытти ӗҫҫыннисем ноябрӗн 23-мӗшӗнче ӗҫе организованно тухнӑ. Мӗнпурӗ 6620 ҫын ӗҫленӗ. Вӗсем 7.017 ӗҫкунӗ тунӑ. Ӗҫе тухнӑ ҫынсен пӗтӗм шутӗнчен 412-шӗ комсомолецсем, 2074 ҫын шкулта вӗренекенсем ӗҫленӗ.

«Правда» колхозра воскресникре 73 ҫын пулнӑ. Комсомол организацин секретарӗ Смирнова тата комсомолец Голубев юлташсем авӑн ҫапнӑ ҫӗрте 1,5——2-шер норма тултарнӑ.

Совет Информаци Бюровӗнчен

Ноябрӗн 24-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Ноябрӗн 24-мӗшӗнче пирӗн войскӑсем пур фронтсенче те противника хирӗҫ ҫапӑҫусем туса пынӑ.

Ноябрӗн 23-мӗшӗнче сывлӑшри ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 19 самолетне персе ӳкернӗ. Пирӗн 7 самолет пӗтнӗ.

* * *

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ тата Кӑнтӑр фрончӗсенче ҫапӑҫакан пирӗн авиаци чаҫӗсем ноябрӗн 23-мӗшӗнче нимӗҫсен 39 танкне, 7 бронемашинине, войскӑсем турттарса пыракан 760 автомашинине, горючи тултарнӑ 5 автоцистернине, 25 орудине, снарядсем тиенӗ 100 ытла лавне пӗтерсе тӑкнӑ тата тӑшман пехотин икӗ полкне, утлӑ ҫарӗн пӗр взводне ытла вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен Скрипник юлташӑн подразделенийӗ нимӗҫсен «СС» батальонне аркатса тӑкнӑ. Противникӑн салтакӗсемпе офицерӗсене 500 ҫынна вӗлернӗ. Вӗлернисен шутӗнче—батальон командирӗ, 38 офицерпа унтер-офицерсем пур. Батальон штабӗн документӗсене, пӗр ялав, радиостанци, 3 оруди, снарядсем хунӑ 66 ещӗк, вуншар пин патронсем тата ытти трофейӑсем тытса илнӗ. Пирӗн тепӗр часть юлашки темиҫе кун хушшинче нимӗҫсене 1000 ҫынна ытла вӗлерсе пӗтернӗ, тӑшманӑнне 3 танк, 9 оруди, 49 пулемет, 13 миномет, снарядсемпе патронсем нумай тытса илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен пирӗн чаҫсем противника хирӗҫ хаяррӑн ҫапӑҫса тӑшманӑн 4 танкне, 8 автомашинине пӗтерсе тӑкнӑ тата нимӗҫсене 300 ҫынна ытла вӗлернӗ. Фронтӑн ҫав участокӗнчех пирӗн кавалери чаҫӗ тӑшманӑн 2 орудине, 10 автомашинине пӗтерсе тӑкнӑ, тӑшманӑн салтакӗсемпе офицерӗсене 500 ҫынна вӗлерсе пӗтернӗ.

* * *

Пӗтӗм фронт тӑршшӗпех противникӑн тылӗнче партизансен отрячӗсен ӗҫӗсем вӑйлансах пыраҫҫӗ. Фронтӑн Калинин енчи участокӗнче юлашки кунсенче партизансен отрячӗсем противникӑн боеприпассемпе хӗҫпӑшалсем тиенӗ 8 автомашинине взрыв туса сирпӗтсе янӑ, тӑшманӑн 3 танкне, 2 бронемашинине, 15 утлӑ обозне, нимӗҫ салтакӗсен пӗр взводне тата пӗр радиостанцине пӗтерсе тӑкнӑ. Волоколамск енче партизан-йӗлтӗрҫӗсем противникӑн боеприпассем тиенӗ лавӗсене, 2 автомашинине тата хӑйсен чаҫӗсенчен тӑрса юлнӑ 42 нимӗҫе пӗтерсе тӑкнӑ, нимӗҫсен ҫул ҫинче ларса юлнӑ танкне сирпӗнтерсе янӑ. Малти линисем патне фашистсем артиллерипе боеприпассем турттарса тӑракан ҫул ҫинчи пӗр участока Тула облаҫӗнчи партизансем минӑсем хурса тухнӑ. Ҫав участокра пӗр кун хушшинче тӑшманӑн икӗ орудине тата боеприпассем турттарса пыракан грузовой машинине пӗтерсе тӑкнӑ. Г. юлташ ертсе пыракан партизансен отрядӗнчи боецсем пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ. Вӗсем фашистсен аэродромӗнчен инҫех мар вырӑнта анса ларнӑ разведка тӑвакан самолета ҫунтарса янӑ. Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче партизансен юланутлӑ ушкӑнӗ Итали кавалерисчӗсен разъезчӗ ҫине атакӑланӑ. Италин салтакӗсенче 11 ҫынна пурне те вӗлерсе пӗтернӗ. Партизансен аллине ручной пулемет тата 3 автомат лекнӗ. Крымра Э. юлташ ертсе пыракан партизансен отрячӗ нимӗҫсен продовольстви турттарса пыракан лавӗсене атакӑласа, 22 лава пӗтерсе тӑкнӑ. Крымри партизансен ытти отрячӗсем пӗр кун хушшинчех нимӗҫсен салтакӗсене 100 ҫынна ҫити вӗлерсе пӗтернӗ, тӑшманӑн 11 автомашинине ҫунтарса янӑ тата 3 станковӑй пулеметне пӗтерсе тӑкнӑ.

Ноябрӗн 25-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ

Ноябрӗн 25-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн войскӑсем противника хирӗҫ пур фронтсенче те ҫапӑҫнӑ.

* * *

Кӑнтӑр фронтӗнче кӗрешекен Лопатин юлташӑн чаҫӗнчи боецсем противника татах та тепӗр поражени кӳнӗ. Вӑйлӑ ҫапӑҫусенче вӗсем нимӗҫсене 23 танк, 108 грузовой машина, 11 ҫӑмӑл машина, 94 мотоцикл, 20 пулемет, 33 тупӑ тата 20 миномет пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Габдухалов юлташ ертсе пыракан зенитчиксен оруди расчечӗ юлашки темиҫе кун хушшинче, тӗл персе тивретсе, тӑшманӑнне 2 самолет персе ӳкернӗ. Сержант Марков юлташ, хӑйӗн зенитнӑй батарейи ҫине тӑшман хаяррӑн бомбӑсем пӑрахса тӑнӑ пулин те, нимӗҫсен «Ю-88» бомбардировщикне персе антарнӑ.

* * *

Противника хирӗҫ пынӑ хаяр ҫапӑҫура Шатовкин лейтенантӑн роти нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене 170 ҫынна вӗлерсе пӗтернӗ. Взвод командирӗ Кочетов юлташ, тӑшмана хирӗҫ штыкпа тӑрса ҫапӑҫса, нимӗҫ офицерне тата икӗ салтака чиксе пӑрахнӑ.

* * *

Асаплантарса, ҫакса вӗлерниле, ҫаратусемпе тата ҫав тери тискер ӗҫсем тунипе нимӗҫсен фашистла мерзавецӗсем Украинӑн хӑйсем оккупациленӗ районӗсенчи халӑхсен ҫапӑҫури вӑйхӑватне, совет патриочӗсен тӑшмана хирӗҫ тӑрас паттӑрлӑхне хавшатма хӑтланаҫҫӗ. Нимӗҫ войскисем валли кунсерен 1200-шер пӑт тулӑ пама хушнине хирӗҫ тӑнӑшӑн Александровка ялӗнчи хресченсене пурне те ҫаратса, хӗнесе, асаплантарса пӗтернӗ. Ҫӗрле ҫав яла фашистла салтаксем ҫавӑрса илнӗ. Фашистла ирсӗрсем мирлӗ халӑха тискеррӗн асаплантарма тытӑннӑ, нумайӗшӗсене пере-пере вӗлернӗ. Анчах персе пӑрахнисем те, тем пек урса кайнӑ вӑрӑ-хурахсем хресченсене асаплантарнисем те совет ҫыннисене хӑратса ӳкермен. Вырӑнти халӑх оккупантсен распоряженийӗсене пӑхӑнмасть, гитлерла ҫынҫиенсене хирӗҫ вӑйлӑн тӑрать. Петровски районӗнчи Ивановка ялӗнче пӗр хресчен унӑн юлашки сыснине тытса кайма хӑтланнӑ нимӗҫ салтакне сенӗкпе чиксе пӑрахнӑ. Винница облаҫӗнчи Обидно ялӗнче фашистсем пӗр колхозника вӗлернӗ пулнӑ. Хӑйсен ял ҫыннине вӗлернӗ вырӑна мӗнпур хресченсем пухӑнӑ та демонстраци тунӑ. «Фашистла вӑрӑ-хурахсем тӗп пулччӑр!» тесе кӑшкӑрса, пӗтӗм ял тӑрӑх тухнӑ.

* * *

Узбекистанри ӗҫҫыннисем, геройла ӗҫлесе, фронта ӗҫлӗ пулӑшу парса тӑраҫҫӗ. Республикӑри пурҫӑн тӑвакан тата вырӑнти промышленность хӑйсен ҫулталӑклӑх планне тултарнӑ та ӗнтӗ. Узбекистанри Сталин юлташ ячӗпе тӑракан чи пысӑк пир-авӑр комбиначӗ пир авӑр тӗртсе кӑлармалли ҫулталӑклӑх программӑна срокчӗпех пурнӑҫа кӗртнӗ. Наманганри ҫу ҫапакан завод хӑйӗн ҫулталӑклӑх программине срокран 40 кун маларах тултарнӑ. Самаркандри Мартӑн 8-мӗш ячӗпе тӑракан ҫӗвӗ ҫӗлекен фабрика хӑйӗн планне срокчен пурнӑҫа кӗртнӗ. Фабрика коллективӗ ҫулталӑк вӗҫлениччен планран ирттерсе татах пӗр миллион ҫурӑ тенкӗлӗх продукци туса кӑларма сӑмах панӑ. Узбекистанри колхозниксем те пысӑк ҫитӗнӳсем тунӑ. Пысӑк тухӑҫлӑ ҫӗрмамӑкӗ туса илсе, Узбек СС Республики 1940 ҫулта ҫак вӑхӑт тӗлне панинчен кӑҫал 427.000 тонна ытларах чӗрӗ ҫӗрмамӑкӗ панӑ. Республикӑри колхозсем халех ӗнтӗ кашни гектартан пӗлтӗрхинчен 1,5 центнер ытларах ҫӗрмамӑкӗ пухса илнӗ. Кара-Калпак АССР, Бухара, Ташкент, Самарканд, Хорезм, Сурхан-Дарьинск облаҫӗсем ҫӗрмамӑкӗ хатӗрлемелли ҫулталӑклӑх плансене тултарнӑ та ӗнтӗ. Сталин юлташ фронтпа ҫӗршыва продовольстви ытларах тата промышленность валли чӗртавар ытларах пама чӗнсе каланине ответлесе, Узбекистан колхозникӗсем тӗштырӑ, сахӑр кӑшманӗ тата ытти культурӑсем акмалли ҫӗр лаптӑкӗсене аслӑлатаҫҫӗ. Кировски районӗнчи Пахта-Чилик колхозӗ планран ирттерсе 50 гектар акнӑ. Мирзачульски районӗнчи «Красный восток» тата «Дехкан» колхозсем планран ирттерсе вуншар гектар акнӑ. Ургенч районӗнчи Сталин ячӗпе тӑракан колхоз планран ирттерсе 50 гектар ытла. Джар-Курбански районӗнчи Азад-Бухара колхозӗ ҫӗнӗрен 83 гектар хушса акнӑ.

Узбекистанри ӗҫҫыннисем оборонӑн пӗтӗм халӑх фондне укҫан 30 миллион тенкӗ хывнӑ. Кунсӑр пуҫне, колхозниксем оборона фондне 2.389 центнер тӗштырӑ, 1908 центнер аш-какай, 13.898 тир, 1.495 центнер утӑ, 325 центнер ҫырла-ҫимӗҫсем, 430 центнер пахча-ҫимӗҫсем, 205 центнер ҫӑм тата ытти нумай тӗрлӗ продуктсем панӑ.

Совет суднисем Англи порчӗсенче

ЛОНДОН, ноябрӗн 23-мӗш. (ТАСС) Англири пичет нумаях пулмасть Англи порчӗсене совет суднисем пыни ҫинчен калакан пӗлтерӳсене пичетлесе кӑларнӑ. Ҫав суднӑсем Англи валли материалсем илсе пынӑ пулнӑ, унтан вара Совет Союзне хирӗҫ пӑшал тиесе тавӑрӑннӑ. Лондонри ирхи мӗнпур хаҫатсем ҫав материалсене нумай фотоӳкерчӗксемпе пӗрле пичетлесе кӑларнӑ. Совет суднисен капитанӗсене тата экипажӗсене англичансем чӗререн хапӑлласа кӗтсе илни ҫинчен пӗлтереҫҫӗ.

Совет морякӗсен ячӗпе тунӑ ирхи апатланура вӑрҫӑ вӑхӑтӗнчи транспорт министрӗн Лезерс лордӑн посланийӗ вуласа панӑ. Ҫав посланире ҫапла каланӑ: «Малашне пирӗн икӗ ҫӗршывӑн тинӗс-флочӗсем пӗрлӗхлӗ хӑватлӑ система пулса тӑраҫҫӗ, ҫав система тӑрӑх, эпир йышӑннӑ пекех, малашне ҫар материалӗсем татти-сыпписӗр куҫса тӑма тытӑнаҫҫӗ».

Совет суднисем пырса ҫитнӗ мӗнпур портсенче Англин морякӗсемпе докерӗсем совет морякӗсене пысӑк хавхаланупа кӗтсе илсе саламланӑ.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМӖН

УКАЗӖ

Магнитогорскри тата Кузнецкри металлурги завочӗсене наградӑласси ҫинчен

Танксем валли материалсем хатӗрлес тӗлӗшпе правительствӑн заданийӗсене кӑтартуллӑн пурнӑҫа кӗртнӗшӗн ҫаксене наградӑлас:

Магнитогорск завочӗ тӑрӑх

ЛЕНИН ОРДЕНӖПЕ:

1. Григорий Иванович **Носова** — завод директорне.
2. Николай Андреевич **Рыженкова**—заводри главнӑй механикӑн заместительне.

ӖҪЛӖХ ХӖРЛӖ ЯЛАВ ОРДЕНӖПЕ:

1. Александр Сергеевич **Позднякова**—НР-3 мартен цехӗнчи сталевара.
2. Георгий Васильевич **Савельева**—НР-3 блюминг начальникне.
3. Василий Алексеевич **Смирнова**—НР-3 мартен цехӗн начальникне.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ОРДЕНӖПЕ:

1. Тихон Ипатович **Абраменкона**—НР-3 мартен цехӗнчи сталевара.
2. Константин Иванович **Бурцева**—заводри главнӑй инженерӑн заместительне.
3. Дмитрий Дементьевич **Козинцева**—НР-3 блюминг мастерне.
4. Михаил Мартынович **Силькона**—НР-3 мартен цехӗнчи мастера.
5. Василий Егорович **Спиридонова**—НР-3 блюминг механикне-операторне.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» МЕДАЛЬПЕ:

1. Николай Романович **Ануфриенкона**—НР-3 блюминг механикне.
2. Николай Григорьевич **Вергазова**—НР-3 мартен цехӗнчи мастера.
3. Дмитрий Никитович **Жукова**—НР-1 мартен цехӗнчи сталевара.
4. Егор Степанович **Сазонова**—НР-1 мартен цехӗнчи мастера.

Кузнецк завочӗ тӑрӑх

ХӖРЛӖ ҪӐЛТӐР ОРДЕНӖПЕ:

1. Георгий Васильевич **Гурские**—мартен цехӗн начальникне, унччен Ӗҫлӗх Хӗрлӗ Ялав орденӗпе наградӑланӑскере.
2. Виктор Дмитриевич **Смирнова** —блюминг начальникне.

ӖҪЛӖХ ХӖРЛӖ ЯЛАВ ОРДЕНӖПЕ:

1. Роман Васильевич **Белана** — завод директорне, унччен Ленин орденӗпе наградӑланӑскере.
2. Лев Эммануилович **Вайсберга**—заводӑн главнӑй инженерне, унччен Ленин орденӗпе наградӑланӑскере.
3. Аркадий Николаевич **Томилина**—мартен цехӗнчи мастера.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ОРДЕНӖПЕ:

1. Сергей Сергеевич **Гудовщикова**—заводри главнӑй инженерӑн заместительне, унччен Ленин орденӗпе наградӑланӑскере.
2. Василий Арсентьевич **Москвина**—заводра ЦК ВКП(б) парторгӗ пулнӑскере, халӗ хула комитечӗн секретарӗ пулса ӗҫлекенскере.
3. Петр Димитриевич **Никитина**—мартен цехӗнчи мастера.
4. Сергей Иосифович **Павловские**—листопрокатнӑй цехӑн начальникне.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ» МЕДАЛЬПЕ:

1. Павел Владимирович **Максимова**—листопрокатнӑй цехри вальцовщика.
2. Михаил Абрамович **Маршева**—наукӑпа тӗпчев институчӗн старшӑй инженерне.
3. Владимир Петрович **Ремина**—центральнӑй лаборатори начальникӗн заместительне.
4. Вениамин Федорович **Рудакова**—главнӑй прокатчика.
5. Иван Савельевич **Ушакова** — мартен цехӗнчи сталевара.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Председателӗ М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиумӗн Секретарӗ А. ГОРКИН.

1941 ҫулти ноябрӗн 24-мӗш.

◆

Колхозсем государствӑна ялхуҫалӑх продукчӗсем тӑратаҫҫӗ

КАНАШ. Ӗҫҫыннисен юратнӑ ҫулпуҫӗ Сталин юлташ колхозниксене ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлеме, фронтпа тӑван ҫӗршыв валли аш-какай, тырпул, промышленность валли чӗртавар ытларах та ытларах парса тӑма чӗннине районри колхозсем ӗҫпе ответлеҫҫӗ.

Сталин юлташ Мускав Совечӗн чыслӑ ларӑвӗнче тунӑ доклада итленӗ хыҫҫӑнах, «Хӗрлӗ Ҫӑлтӑр» колхоз членӗсем, 57 лавран хӗрлӗ обоз организацилесе, 200 пӑт ытла тырӑ, пахча-ҫимӗҫсем леҫсе пачӗҫ. Доронин, Шмидт ячӗпе тӑракан колхозсем те, хӗрлӗ обоз организацилесе, государствӑна тӗштырӑ пачӗҫ.

Колхозниксем хӑйсен обязательствисене чыслӑн пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ.

Пуху ирттернӗ хыҫҫӑн тепӗр кунах «Хӗрлӗ Ҫар» колхоз государствӑна 32 центнер тырӑ, 1146 килограмм аш-какай, 870 килграмм кишӗр, 330 килограмм сухан тата 60 килограмм типӗтнӗ пахча-ҫимӗҫ пачӗ. Колхозра кунӗн ҫӗрӗн авӑн ҫапаҫҫӗ.

Крупская ячӗпе тӑракан колхозра та производствӑллӑ ҫӗкленӳ пысӑк. Колхозниксем ҫак кунсенчех авӑн ҫапса пӗтерессишӗн кӗрешеҫҫӗ. Кудряшовпа Кошкин юлташсен бригадисем пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлесе, кунне 150 центнер тырӑ ҫапаҫҫӗ. Ҫакӑнпа пӗрлех колхоз ҫак кунсенче государствӑна 100 килограмм ҫӗрулми, 20 килограмм сухан типӗтсе пачӗ.

«Хӗрлӗ хӗм» колхоз ҫак кунсенче государствӑна тырӑ, аш-какай парса татрӗ тата 1942 ҫулшӑн пӗр центнер ытла аш-какай тӑратрӗ.

Колхозниксем декабрӗн 10-мӗш тӗлне авӑн ҫапса пӗтерес задача лартнӑ. Ҫавна май халӗ колхозниксем ир пуласа каҫчен авӑн ҫапаҫҫӗ.

ИВ. МАЛОВ.

Васкавлӑ заказсене вӑхӑтра пурнӑҫлаҫҫӗ

ОКТЯБРЬСКОЕ. «Большевик» промартельри ҫӗвӗ ҫӗлекен цех ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем туса пырать. Ку цехӑн ноябрь уйӑхӗнче 10 пин тенкӗлӗх продукци туса кӑлармалла пулнӑ пулсан, вӑл 13 кун хушшинче 3800 тенкӗлӗх продукци панӑ.

Цех васкавлӑ заказсене пурнӑҫлас тӗлӗшпе пысӑк ҫитӗнӳсем тӑвать. Ноябрӗн 17-мӗш тӗлне вӗсен пӗр заказ пурнӑҫламалла пулнӑ. Цехри работницӑсем, ӑмӑртса ӗҫлесе, заказа срокчен икӗ кун малтан пурнӑҫланӑ. Ноябрь уйӑхӗнче ҫӗвӗ ҫӗлекен цехри хӗрсем заданисене К. Осанова 142 процент, Е. Сидякова 130 процент, А. Севрюгина 140 процент, Н. Комиссарова 125 процент тултарнӑ. Рабочисемпе работницӑсем ҫӗршыва ытларах продукци парас тесе, цехран тухма пӗлмесӗр ӗҫлеҫҫӗ.

Ҫӗвӗ ҫӗлекен хӗрсем хӑйсен ӗҫӗсене пысӑк пахалӑхпа тӑваҫҫӗ. Е. Сидякова артельре пиллӗкмӗш ҫул ӗҫлет. Ҫавӑн пекех К. Осанова та виҫҫӗмӗш ҫул ӗҫлет. Вӗсем, хӑйсем лайӑх ӗҫлесе пынӑ май ыттисене те мала тухма пулӑшса, вӗрентсе пыраҫҫӗ.

Ҫӗвӗ ҫӗлекен хӗрсем Хӗрлӗ Ҫара валли ӑшӑ тумтирсем нумай ҫӗлесе панӑ. Цех коллективӗ Хӗрлӗ Ҫара валли 5 фуфайка, 5 шаровар, 25 мӑшӑр тиртен ҫӗленӗ алсасем, 10 кӗрӗк пиншак, 10 жилетка, 2 сурӑх тирӗ, 6 алшӑлли, 2 мӑшӑр носки, 1 мӑшӑр перчатка туса панӑ. Унсӑр пуҫне, нумай хӗрсем ӗҫ пӗтернӗ хыҫҫӑн Хӗрлӗ Ҫара валли ӑшӑ тумтирсем укҫасӑр ҫӗлесе панӑ. Вӗсенчен Осановӑпа Сидякова юлташсем 2-шер фуфайка тата ытти работницӑсем урӑх тӗрлӗ япаласем ҫӗленӗ.

— Сталин юлташ пире Хӗрлӗ Ҫара пур енӗпе те пулӑшса пыма, пур предприятисенче те вӑйлӑн ӗҫлеме чӗнсе каланине эпир ӗҫпе ответлетпӗр. Эпир хамӑр нормӑсене татах та ытларах тултарса пыма пулатпӑр,— теҫҫӗ ҫӗвӗ ҫӗлекен хӗрсем.

В. ЮМАНКА.

ОТЕЧЕСТВЕННӐЙ ВӐРҪӐ ФРОНЧӖСЕНЧЕН КИЛНӖ ЮЛАШКИ ХЫПАРСЕМ

Фашистсене пуҫа ҫӗклеме те памаҫҫӗ

МОЖАЙСК ЕНӖ, ноябрӗн 24-мӗш. (**«Правда» хаҫатӑн спец. воен. корр.**). Нимӗҫсем виҫӗ кун хушши наступлени тунӑ. Вӗсем Солдатов боецӗсене хирӗҫ чылай йышлӑрах вӑй пухса тӑратнӑ. Солдатовецсем малтанхи вырӑнтан куҫса, хӑйсемшӗн лайӑхрах рубежсене йышӑннӑ. Тӑваттӑмӗш кунне нимӗҫсем тепӗр хут наступлени тума хӑтланса пӑхнӑ, анчах вӗсем малтанхи вӑхӑтрах чарӑнса тӑнӑ, вӗсем пӗр утӑм та малалла кайма май килменнине тавҫӑрса илнӗ. Ҫапла вара нимӗҫсем икӗ талӑк хушши выртаҫҫӗ, наступлени тума шикленсе тӑраҫҫӗ.

Клуб пулнӑ ҫуртра красноармеецсем, саперсем, связистсем пухӑннӑ. Артистсем Маяковскин сӑввисене вуланӑ, юрланӑ, гармонистсем, музыкантсем тата Мускавран килнӗ акробатсем тухса выляса панӑ. Таҫта, инҫе те мар, нимӗҫ минисем ҫурӑла-ҫурӑла кайнӑ, анчах ҫынсем лӑпкӑн ларнӑ, кулнӑ, хӑйсем хавасланнине палӑртса алӑ ҫупнӑ.

Концерт хыҫҫӑн эпир артиллеристсем патне кайрӑмӑр. Вӗсен чылай позицийӗсем малтанхи пекех юлнӑ.

Челгус командир пире ҫак юлашки кунсенче Солдатов юлташӑн подразделенийӗ хӳтӗлесе тӑракан участокра мӗн пулса иртни ҫинчен каласа пачӗ. Пӗр уйӑх каярах ҫакӑн пек пулнӑ: нимӗҫсем хӗснин мӗнпур йывӑрлӑхӗ артиллери ҫине тивнӗ. Пехота каялла куҫнӑ чухне те орудисем малтах юлнӑ. Йывӑр орудисен темиҫе хутчен те тӳрӗ наводкӑпа персе тӑмалла пулнӑ. Ҫакӑ вара асра кӑна юлнӑ. Артиллеристсем пулӑшса пыракан Солдатова нимӗҫсем хӗснӗ, анчах пире хӗсни нимӗҫсемшӗн питех те хакла ларнӑ.

Нимӗҫсем малтанхи кун ҫав участокра артиллерирен вӑйлӑн персе тӑнӑ. Кайран вӗсем Н. ялӗнчен ҫӗкленсе танксем хыҫҫӑн атакӑна кӗнӗ. Артиллеристсем вӑйлӑн пеме пуҫланӑ, вӗсем, анчах мар, пехота та персе тӑнӑ. Танксене хирӗҫ пемелли орудисенчен персе, икӗ танка стройран кӑларнӑ. Темиҫе минута хушшинчех ҫапӑҫу хирӗнче нимӗҫ салтакӗсем 300 ҫынна яхӑн вилсе юлнӑ.

Тепӗр кунне ӳсӗр нимӗҫсем каллех атакӑна кӗнӗ. Вӗсем 200 автоматчика мала янӑ. Артиллеристсемпе пехотинецсем каллех вӑйлӑн персе тӑнӑ, автоматчиксенчен пӗри те каялла таврӑнман. Наступленин виҫҫӗмӗш кунӗнче Солдатов подразделенине тепӗр хут атакӑлама хӑтланса пӑхнӑ, ҫапӑҫу хирӗнче каллех нимӗҫсен салтакӗсем 200 ҫынна яхӑн вилсе юлнӑ. Фашистсене халӗ пирӗн стрелоксем тата артиллеристсем вырӑнтан ҫӗкленме те памаҫҫӗ. Енер Солдатов штабне мотоциклист донесенипе пынӑ. Нимӗҫсем ӑна курнӑ та тӑватӑ станковӑй пулеметран пеме пуҫланӑ. Куропятников капитан часах батарейӑран пеме тытӑннӑ. Пулеметсем чарӑннӑ. Мотоциклист тӑрса малалла кайнӑ. Нимӗҫсен тӑватӑ пулеметне те пӗтерсе тӑкни кайран паллӑ пулнӑ.

Коммунистсен районри пухӑвӗ

ҪӖРПУ. (**Хамӑр корр.**). Ноябрӗн 22-мӗшӗнче коммунистсен районри пухӑвӗ пулса иртрӗ. Пуху ВКП(б) райкомӗн секретарӗ Н. Григорьев юлташ ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн IX-мӗш пленумӗн итогӗсем ҫинчен туса панӑ доклада сӳтсе-яврӗ. Н. Григорьев юлташ хӑйӗн докладӗнче Сталин юлташ Мускав Совечӗн чаплӑ ларӑвӗнче тунӑ доклада районра пурнӑҫа мӗнле кӗртсе пыни ҫинчен чарӑнса тӑчӗ.

Радиоприемниксем пур колхозсенче Сталин юлташ докладне ноябрӗн 6-мӗшӗнчех пӗрле пухӑнса радио тӑрӑх итленӗ. Радиоприемниксем ҫук колхозсенче Сталин юлташ докладӗпе сӑмахне ноябрӗн 10-мӗшӗнче сӳтсе-явма тытӑннӑ. Паянхи кун тӗлне ҫулпуҫ докладне районри колхозсенче, предприятисемпе учрежденисенче пур ҫӗрте те сӳтсе-явнӑ.

Районри ӗҫҫыннисем ҫулпуҫ чӗнсе каланине ӗҫпе ответлеҫҫӗ. Профтехшкул коллективӗ ӗҫ тухӑҫлӑхне кунран-кун ӳстерсе пырать. Шкулта вӗренекенсем Захарова, Иванова, Кириллова, Павлова, Кузнецова юлташсем ӗҫ нормисене 140—150-шар процент таран тултарса ӗҫлеҫҫӗ. Ҫавӑн пекех мастерсем Туманова, Семенова, Прокопьева, Григорьева юлташсем кулленех нормӑна 150 процент ытларах тултарса пыраҫҫӗ.

Районри колхозсем те ҫулпуҫ сӑмахӗ ҫине государство умӗнчи обязательствӑсене срокчен тултарнипе ответлеҫҫӗ. Юлашки кунсенче «Ударник» тата «Новая жизнь» колхозсем государствӑна аш-какай, сӗт-ҫу, ҫӑмарта, ҫӗрулми, ҫӑм парса татрӗҫ.

Хӑшпӗр предприятисемпе колхозсем сиктерлӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ-ха. Райпищекомбинат, «Перламутр» фабрики хӑйсен программисене тултарса пыраймаҫҫӗ.

Коммунистсен районри пухӑвӗ, ВКП(б) Чӑваш Обком пленумӗн решенийӗсене пурнӑҫа кӗртсе пыма пулса, тивӗҫлӗ решени йышӑнчӗ.

Г. ПЕТРОВ.

ШУПАШКАР ХУЛИНЧИ ИНТЕЛЛИГЕНЦИН ПУХӐВӖ

Ноябрӗн 24-мӗшӗнче Шупашкар хулинчи интеллигенцин пухӑвӗ пулса иртрӗ. Пухура — учительсем, врачсем, инженерсем, артистсем, писательсем тата хулари интеллигенцин ытти нумай тӗрлӗ представителӗсем пулчӗҫ. Пуху Сталин юлташ ноябрӗн 6-мӗшӗнче Мускав Совечӗн чаплӑ ларӑвӗнче тунӑ доклада тата ҫак докладран тухса тӑракан задачӑсене сӳтсе-яврӗ. Пухӑва партин Шупашкар хула комитечӗн секретарӗ **Федоров** юлташ уҫрӗ. Пухури ҫынсем сӗннӗ тӑрӑх, хисеплӗ президиума, пурте пӗр кӑмӑллӑ пулса, ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗн Политбюро составне суйларӗҫ. Аслӑ ҫулпуҫ Сталин юлташ ятне пуху тӑвӑллӑн алӑ ҫупса кӗтсе илчӗ. Пухӑвӑн ӗҫлӗ президиумне суйланӑ хыҫҫӑн, кун йӗрки тӑрӑх доклад тума Парти Обкомӗн секретарне **Т. А. Ахазов** юлташа сӑмах пачӗҫ.

Докладчик чи малтан Сталин юлташ хӑйӗн сӑмахне пирӗн тӑван ҫӗршывшӑн ҫавтери йывӑр та ответлӑ вӑхӑтра тухса калани ҫинчен астутарать.

— Ҫавӑнпа, — тет вӑл, — аслӑ ҫулпуҫӑн кашни сӑмахӗ пӗтӗм совет халӑхӗшӗн пит те хаклӑ, вӑл сӑмахсем фронтра та, тылра та кашни ҫыннах вӑй парса кӑмӑлсене ҫӗклеҫҫӗ.

— Совет Союзне хирӗҫ крестовӑй поход тума шутланӑ Гитлер пӗтӗм тӗнчери ирӗке юратакан халӑхсене хӑйне хирӗҫ тӑратрӗ. Пирӗн паттӑр Хӗрлӗ Ҫар Гитлерӑн урнӑ кӗтӗвӗсене хирӗҫ паттӑррӑн ҫапӑҫать. Чӑн та, тӑшман вӑйлӑ-ха, ӑна ҫапса ҫӗмӗрме нумай вӑй кирлӗ, нумай тӳсӗмлӗх пулмалла. Анчах, ҫавах та, ҫак вӑрҫӑра эпир ҫӗнтеретпӗрех, — тет Ахазов юлташ. Юлашкинчен вӑл, аслӑ ҫулпуҫ Сталин пӗтӗм вӑя фронта пама, мӗнпур тимлӗхе тӑшмана ҫапса аркатас ӗҫе хума чӗнни ҫинчен астутарса, ҫак вӑхӑтра кашни интеллигентӑн: врачсен, учительсен, инженерсен тата ыттисен мӗн тумаллине кӑтартса пачӗ.

— Врачсем умӗнче — вӑрҫӑра аманнисене хӑвӑртрах та лайӑхрах сыватасси тата халӑх хушшинче санитаришӗн кӗрешесси; учительсемпе преподавательсем умӗнче — ҫамрӑк ачасене патриотизм туйӑмне парса вӗренесе ӳстересси, коммунистла воспитани парасси; инженерсем умӗнче тӑван ҫӗршывӑн промышленноҫне вӑхӑтрасси, производствӑна ӳстересси, продукцисен тухӑҫлӑхне хӑпартасси тӑрать, — промышленноҫа йӑлтах фронтшӑн ӗҫлеттермелле, Хӗрлӗ Ҫара кирлӗ япаласене ытларах та ытларах туса кӑлармалла. Кашни интеллигент ҫӗршыва хӑй мӗнпе пулӑшма пултарасси ҫинчен шухӑшламалла, — тет Ахазов юлташ. — Ҫакӑнпа пӗрлех, — тет вӑл, — интеллигенци сӑмахӗсене масса хушшине сарас тӗлӗшпе пит те пысӑк ӗҫ тума пултарать. Пурин те фронтшӑн ӗҫлемелле, пурне те фронта памалла. Ҫапла ӗҫлесен, эпир хамӑр ҫӗршыва килсе кӗнӗ юнлӑ фашизмӑн тискер кӗтӗвӗсене ҫапса аркататпӑрах.

Доклад тӑрӑх врач **Гутман**, Чӑваш республикин тава тивӗҫлӗ артисчӗ **Праудин**, инженер **Скорнянский**, Чӑваш халӑх поэчӗ — орденоносец **Н. И. Полоруссов-Шелепи**, ВКП(б) хула комитечӗн лекторӗ **Фролов**, ялхуҫалӑх институчӗн профессорӗ **Пельцих**, детсадри ачасен воспитателӗ **Баранова**, 1-мӗш номерлӗ шкулти учительница **Матвеева** юлташсем тухса каларӗҫ.

Тухса калакансем, пурте пӗр шухӑш-кӑмӑллӑ пулса, пирӗн аслӑ ҫулпуҫ, аслӑ учитель Сталин юлташ Октябрь уявӗ кунӗсенче тухса каланӑ сӑмахсене ырларӗҫ, пирӗн интеллигенци умӗнче тӑракан практикӑллӑ ӗҫсем ҫинче тӗплӗн чарӑнса тӑчӗҫ. Совет интеллигенцийӗ хӑйӗн пӗтӗм ӑс-тӑнне, мӗнпур пӗлӳлӗхне тӑван ҫӗршыва пулӑшас ҫӗре пама тивӗҫлӗ. Пирӗн тӑван ҫӗршыва хирӗҫсе кӗнӗ сӗмсӗр те ирсӗр нимӗҫ оккупанчӗсене ҫапса аркататпӑр, юнлӑ гитлеровецсене пурне те пӗр ҫын юлмиччен вӗлерсе пӗтеретпӗр! Нимӗҫ оккупанчӗсене — вилӗм!

Ҫак ҫӗнтерӗве тума эпир хамӑрӑн мӗнпур вӑй-хӑвата паратпӑр.

Ҫакӑн пек ӗнтӗ Шупашкар хулинчи интеллигенцин шухӑш-кӑмӑлӗ.

Доклад тӑрӑх тухса калакансене пуху тимлӗн итлерӗ; вӗсен сӑмахӗсене хапӑлласа йышӑнчӗ.

Юлашкинчен, пухури ҫынсем, пурте пӗр шухӑш-кӑмӑлпа хавхаланса, аслӑ ҫулпуҫ Сталин патне ямалли ҫырӑва вуласа йышӑнчӗҫ.

«Хаклӑ Сталин юлташ! Эпир, Шупашкар хулинчи интеллигенци ҫыннисем, тенӗ Сталин патне янӑ ҫырура, — эсӗ чӗнсе каланисене пурне те пурнӑҫа кӗртме сӑмах паратпӑр. Тӑшмана ҫӗнтерме мӗн кирлине хамӑрӑн геройла Хӗрлӗ Ҫара пурне те парас тесе, эпир хамӑра шеллемесӗр, пӗтӗм вӑй хурса ӗҫлӗпӗр. Эпир ҫар ӗҫне вӗренсе пыратпӑр; ӑна татах та лайӑхрах вӗренме пулатпӑр. Пирӗн пӗтӗм вӑйӑмӑр, пӗтӗм пӗлӳлӗх, пӗтӗм пурнӑҫӑмӑр Тӑван ҫӗршывшӑн тата сирӗншӗн, Сталин юлташ!

Эсир ӑслӑн ертсе пынипе совет халӑхӗ хӑй ҫине хунӑ историллӗ миссие пурнӑҫа кӗртӗ, — фашизма пӗтерсе тӑкӗ!»

„Комсомол Чувашии“ бронепоезда тума укҫа-тенкӗ пухаҫҫӗ

Предприятисемпе учрежденисенче, колхозсемпе шкулсенче «Комсомол Чувашии» ятлӑ бронепоезда тума укҫа-тенкӗ пухас ӗҫ ӑнӑҫлӑн сарӑлса пырать. Туллимар даннӑйсем тӑрӑх, республикипе мӗнпурӗ 76.888 тенкӗ укҫа пухӑннӑ.

Шупашкар хулинче комсомолӑн 27 пуҫламӗш организацийӗ кӑна 40 пин тенкӗ пухса панӑ. Вӑл шутран НКВДра ӗҫлекенсем 6.300 тенкӗ укҫа, 1500 тенкӗлӗх заем облигацийӗ хывнӑ.

Наркомхозра 635 тенкӗ укҫа, 1030 тенкӗлӗх заем облигацийӗ пухӑннӑ. Комсомолецсем Винокуровӑпа Кудряшова 100-шер тенкӗ укҫа, 400 тенкӗлӗх облигаци, Харкова 100 тенкӗ укҫа, Павлов юлташ 50 тенкӗ укҫа тата 100 тенкӗлӗх облигаци панӑ.

ВЛКСМ хула комитечӗ 440 тенкӗ укҫа, 250 тенкӗлӗх облигаци пухнӑ. Вӑл шутран хула комитечӗн секретарӗ Е. Стешова юлташ 350 тенкӗ, учет заведующийӗ Л. Бронникова—240 тенкӗ укҫа, 200 тенкӗлӗх облигаци панӑ.

Радиокомитетра ӗҫлекенсем 595 тенкӗ укҫа тата 305 тенкӗлӗх облигаци пухнӑ.

* * *

ВӐРМАР. Районӗпе бронепоезда тума 7.778 тенкӗ укҫа пухӑннӑ. Укҫа пухас ӗҫ уйрӑмӑнах Тупахри туллимар вӑтам шкулта аван пырать. «Большевик» промартельри комсомолецсемпе ҫамрӑксен чӗнӗвне сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн, вӗсем 3 пин тенкӗ пухма пулнӑ. Халӗ 1150 тенкӗ пухма ӗлкӗрнӗ. Комсомол организацин секретарӗ П. Маркова юлташ 75 тенкӗ, Данилова учительница 75 тенкӗ, Зайцев, Миронов учительсем 60-шар тенкӗ панӑ.

Райфора ӗҫлекенсем те ку ӗҫе активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Унта 1050 тенкӗ пухӑннӑ.

Хӗрлӗ Ҫырта комсомолецсемпе ҫамрӑксем пуҫарнипе колхозниксен аслӑ пухӑвӗ пулнӑ. Пухура колхозниксем пӗр саслӑн пулса, бронепоезда тума кашниех икӗ ӗҫкунӗшӗн тивекен тупӑшӑн укҫине пама пулнӑ. Халӗ Хӗрлӗ Ҫыр колхозӗ бронепоезда тума 3.400 тенкӗ банка хывнӑ.

Тикашри колхозра та ку ӗҫе организованно туса ирттернӗ. Унта бронепоезд тунӑ ҫӗре яма мӗнпурӗ 4585 тенкӗ укҫа пухӑннӑ.

* * *

КУСЛАВККА. Районри комсомолецсемпе ҫамрӑксем тата ӗҫҫыннисем бронепоезда тума 16.676 тенкӗ пама пулнӑ. Халӗ 2.797 тенкӗ пухӑннӑ.

«Красная Чувашия» колхозра 15 комсомолец 1.700 тенкӗ хывнӑ. Колхоз председателӗ комсомолец П. Андреев 170 тенкӗ, Афанасьев—170 тенкӗ, комсомолка-доярка—З. Алрутова 100 тенкӗ укҫа панӑ.

* * *

КАНАШ. (**Хамӑр корр.**). Октябрьски районри «Большевик» промартельри комсомолецсемпе ҫамрӑксен пуҫарӑвӗ районри организацисенче анлӑн сарӑлса пырать. Райпотребсоюзра ӗҫлекен комсомолецсем чӗнӗве сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑнах 128 тенкӗ укҫа, 1240 тенкӗлӗх заем облигацийӗ пухнӑ. Комсомол организацин секретарӗ Урзуков юлташ 30 тенкӗ, комсомолец Петров 20 тенкӗ панӑ. Бронепоезд тума укҫа-тенкӗ пухас ӗҫе ҫамрӑксемпе пӗрле ыттисем те хутшӑнаҫҫӗ. Райпотребсоюз председателӗ Садовников 25 тенкӗ хывнӑ.

Промартельри комсомолецсемпе ҫамрӑксен чӗнӗвне депора ӗҫлекен ҫамрӑксем пуху туса сӳтсе-явнӑ. Ҫавӑн хыҫҫӑн 1.400 тенкӗ укҫа пухӑннӑ. Комсомолецсен паровозсене юсакан стахановла бригади кӑна 600 тенкӗ панӑ. Ку бригадӑн бригадирӗ Черкасов юлташ 50 тенкӗ хывнӑ.

Бронепоезда тума укҫа-тенкӗ пухас ӗҫе ялсенче те аван йӗркеленӗ. Чакаҫ ялӗнчи комсомол организацин секретарӗ Яковлев юлташ 50 тенкӗ, ялсовет исполкомӗн председателӗ—40 тенкӗ, учитель Никитин—35 тенкӗ, ытти комсомолецсем те нумайӗшӗ 20—30-шар тенкӗ панӑ.

* * *

КОМСОМОЛЬСКОЕ. (**Телефон тӑрӑх**). Районри кашни колхозрах комсомолецсемпе ҫамрӑксен пухӑвӗсем пулса иртеҫҫӗ. Ҫак пухусенче Октябрьски районри «Большевик» промысла артелӗнчи комсомолецсемпе ҫамрӑксем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укҫа-тенкӗ пухасси ҫинчен чӗнсе каланине сӳтсе-яваҫҫӗ.

Урмаелӗнчи комсомолецсемпе ҫамрӑксем бронепоезд тума хӑйсем хушшинче пӗр сехетрех 500 тенкӗ укҫа пухнӑ. Вӑл шутра «Янга Турмыш» колхозӑн председателӗ Иштяков юлташ 50 тенкӗ, комсомолец Юсупов юлташ—35 тенкӗ панӑ.

Ытти колхозсемпе учрежденисенче те бронепоезд тума укҫа-тенкӗ пухасси пысӑк ҫӗкленӳпе пулса пырать. Сӑмахран, райсовет исполкомӗнче ӗҫлекенсем хушшинче 702 тенкӗ, райфора—400 тенкӗ пухнӑ. Районри финанс отделӗн аслӑ бухгалтерӗ Комарова юлташ 100 тенкӗ, Хырайӗнелӗнчи учитель Кокарев 50 тенкӗ панӑ.

Икӗ кун хушшинче кӑна районӗпе 4 пин тенкӗ ытла укҫа пухӑннӑ.

Укҫа пухас ӗҫ сарӑлсах пырать.

П. АРХИПОВ.

Англи пичечӗ Ливири ҫапӑҫусем ҫинчен

Нимӗҫсен 600 танк пӗтнӗ

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш (ТАСС). Англири пичет Ливири ҫапӑҫусем ҫинчен нумай ҫырать. «Дейли экспресс» хаҫатӑн ҫар ӗҫӗсене тишкерсе тӑраканӗ ҫапла ҫырать: нимӗҫсем Ливире укреплени линийӗсем тӑвас, йывӑр орудисем лартас, танксене хирӗҫ чармавсем тӑвас тата минӑсем лартса тухас тӗлӗшпе нумай уйӑхсем хушши ӗҫлени ахалех сая кайрӗ, мӗншӗн тесен, Англи войскисем ҫав линирен аякран ҫавӑрӑнса кӗнӗ. Роммель генералӑн 15.000 салтакран тӑракан войскисем, унӑн нумай танкӗсемпе орудийӗсем Соллумра танатана лекнӗ тесе шутлаҫҫӗ. Ҫав танатана Ҫӗнӗ Зеланди тата Инди войскисем туса хатӗрленӗ пулнӑ. Часах нимӗҫсем шывсӑр тӑрса юлӗҫ, мӗншӗн тесен Бардирен пыракан водопровода касса татнӑ.

Тобрук, Эль-Гоби тата Бардия пункчӗсем хушшинчи 4.000 квадратлӑ милӗллӗ виҫкӗтеслӗх пӗтӗмпех англичансен аллинче. Нимӗҫсен 4 бронетанковӑй чаҫӗ танатана лекнӗ, вӗсене халь пӗтерсе пыраҫҫӗ. Тӗрӗссипе Тобрука ирӗке кӑларнӑ ӗнтӗ. Барди районӗнче тӑракан Роммелӗн 21 бронетанковӑй дивизийӗн юлашкийӗсем Тобрукран кӑнтӑрарах тӑракан 15-мӗш дивизипе пӗрлешме хӑтланнӑ. Анчах 15-мӗш дивизие хӑйне те Англин бронетанковӑй чаҫӗсем ҫавӑрса илнӗ. Сиди — Резехра тӑракан чаҫсемпе пӗрле вӗсем Дерна патнелле, пысӑк запассем тата лайӑх укрепленисем пур ҫӗрелле, шӑтарса тухма хӑтланнӑ. Анчах вӗсен ҫулне Англин танковӑй бригадисем пӳлсе тӑраҫҫӗ. Вӗсен пӗртен-пӗр ҫулӗ — вӑл пушхир урлӑ кӑнтӑралла, унтан вара хӗвеланӑҫнелле — Бенгази патнелле каймалли ҫул пулса тӑрать. Анчах вӗсем унталла кайма шут тытасси пирки питех те иккӗлле шухӑшламалла.

Англичансем сывлӑшра пӗтӗмпех пуҫ пулса тӑраҫҫӗ. Ҫакӑ ӗнтӗ хӑй кӑна нимӗҫсем англичансен танатине татса тухма хӑтланнине чарса тӑрать. Ҫакна пула Роммель, вырӑнтах юлса, юлашки танк юлмиччен кӗрешме пултарать пулӗ.

Хаҫатсем ҫапла кӑтартса параҫҫӗ: нимӗҫсемпе итальянецсен ултӑ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче 600 танк пӗтнӗ, теҫҫӗ. Англин сухатӑвӗсем пирки каласан, унӑн, Итали даннӑйӗсем тӑрӑх, 200 танк тата 250 броневик пӗтнӗ пулать, нимӗҫсен пӗр даннӑйӗсем тӑрӑх— англичансен 300 танк тата 200 броневик, тепӗр даннӑйсем тӑрӑх — 260 танк тата 200 броневик пӗтнӗ пулать. Англин Каирти штабӗ англичансен сухатӑвӗсем, чӑн та, чылаях пысӑк, тесе шутлать.

Англин Ливири наступленийӗ

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентствин Каирти корреспонденчӗ ҫапла палӑртать: Капуццона Новозеланди войскисем тытса илни кӑнтӑртан тапӑнса пыракан Англи чаҫӗсем Италипе Германи войскисен тылне кӗрсе кайнине пӗлтерет. Англин пысӑк вӑйӗсем ҫав войскӑсем ҫине фронтран тапӑнаҫҫӗ, ҫав вӑхӑтрах Капуццона йышӑннӑ чаҫсем вӗсене тылран хӑратса тӑраҫҫӗ. Капуццо Соллумран каякан тӗп ҫул ҫинче тӑрать, ҫав ҫулсем тӑрӑх боеприпассем илсе пырса тӑраҫҫӗ. Бардие йышӑннӑ хыҫҫӑн противник войскисен ҫулӗсем пачах татӑлса кайнине паллӑ тӑвать корреспондент.

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентствин специальнӑй корреспонденчӗ, «Бархэм» линкор ҫинче тӑраканскер, ҫапла пӗлтерет: Англи крейсерӗсен эскадри 6 дюймлӑ орудисенчен противникӑн ҫыран хӗррисенчи позицийӗсем ҫине тата унӑн Ливири снабжени базисем ҫине персе тӑрать. Англин подводнӑй лодкисем тата ҫӑмӑл карапӗсем, противник нимӗнле подкреплени те, нимӗнле материал та ан илтӗр тесе, Киренаикӑн мӗнпур ҫыранӗсене контроль туса тӑраҫҫӗ.

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Каирӑн ноябрӗн 24-мӗшӗнче пичетлесе кӑларнӑ черетлӗ коммюникинче ҫапла каланӑ: Англипе Германи вӑйӗсен хушшинчи ҫапӑҫусем Сиди-Резех ҫывӑхӗнче ӗнтӗ 48 сехет ытла таттисӗр пыраҫҫӗ. Сиди-Азейз тата Капуццона тытса илнӗ Новозеланди войскисем Капуццо—Трит ҫулӗ тӑрӑх малалла кайнӑ тата противник ҫарне япаласем парса тӑракан кирлӗ центра —Гамбата йышӑннӑ. Гамбат Тобрукпа Барди хушшинчи ҫурма ҫул ҫинче вырнаҫнӑ.

Хальфай тата Сиди-Омар районӗсенче Инди войскисем противник тылӗнче кӗрешеҫҫӗ. Тобрукран наступлени пуҫланӑ Англи войскисем халӗ ҫеҫ тытса илнӗ вырӑнсенче ҫирӗпленеҫҫӗ.

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Ноябрӗн 22-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле Вӑтаҫӗр тинӗсӗн вӑтаҫӗр пайӗнче Англи самолечӗсем противникӑн крейсер тата пилӗк эсминец хӳтӗлесе пыракан суднисен караванӗсене атакӑланӑ. Пӗр торпеда крейсер ҫине лекнӗ, ҫавна пула вӑйлӑ взрыв пулнӑ. Суту-илӳ пысӑк судни чылаях вӑйлӑн сиенленнӗ пулас. Ҫавнашкалах ытти суднӑсем ҫине те бомбӑсем пӑрахнӑ.

Германия Петэн правительствине хӗсет

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). «Обсервер» хаҫатӑн дипломатиллӗ ӗҫсене тишкӗрсе тухакан корреспонденчӗ ҫапла ҫырса пӗлтерет: Вейган генерал вырӑнтан мӗн пирки тухнине халӗ ӗнтӗ тинех ӑнланма пулать. Ку вӑл Германия хӑй планне пурнӑҫа кӗртес (Французсен Ҫурҫӗр Африкине тытса илес) ҫул ҫинче малалла ярса пуснӑ черетлӗ утӑм пулса тӑрать. «Обсервер» хаҫат каланӑ тӑрӑх, Гитлер пит те шикленмелле вӑйӑ пуҫласа янӑ. Петэн хальхи вӑхӑтра Германи тыткӑнӗнче пурӑнакан миллион ҫурӑ шутланакан француз ҫар ҫыннийӗсене ирӗке кӑларма ыйтать; Гитлер ҫавна хирӗҫ, французсен Африкине Англирен сыхлас сӑлтавпа французсен Вӑтаҫӗр тинӗсӗ ҫинчи флочӗпе тата тинӗсӗн икӗ ҫыранӗнчи базисемпе усӑ курма ирӗк пама, ҫакӑнпа пӗрлех, Дакар портне те Германие пама ыйтнӑ.

Корреспондент каланӑ тӑрӑх, Англи Ливире наступлени тума пуҫлани французсен Ҫурҫӗр Африки пирки тӑракан ыйтӑва ҫивӗчлетнӗ. Нимӗҫ нацисчӗсем пӗр ҫулталӑк хушши ӗнтӗ французсене, Ҫурҫӗр Африка вӑл Францие малашне чечекленме май паракан ҫӗршыв пулать, тесе ӗнентерсе тӑчӗҫ. Анчах та Европӑри «ҫӗнӗ йӗркене» Вӑтаҫӗр тинӗс бассейнӗпе Африкӑна та кӗртме нумайранпа палӑртса хунӑ план халӗ ӗнтӗ сасартӑках улшӑнчӗ. Ҫак улшӑну Гитлер, французсен ҫарпа тинӗс базисене халех тытса илсе, вӗсемпе англичансене хирӗҫ кӗрешес ӗҫре усӑ курма шутланипе тухса тӑнӑ. Черчилль, англичансем хӗвеланӑҫ пушхирӗнче ҫӗнтерни малашлӑхшӑн пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать тесе каланӑ чухне, ку тӗлӗшрен французсен Ҫурҫӗр Африкин пулас шӑпине те асра тытнӑ.

«Сэндей таймс» хаҫатӑн дипломатиллӗ ӗҫсене тишкӗрекен корреспонденчӗ ҫапла ҫырнӑ: «Германи приказӗ тӑрӑх, Петэн Вейган генерала французсен Африкин аслӑ комиссарӗнчен кӑларни Америкӑри Пӗрлешӳллӗ Штатсене хытӑ кӳрентерсе ячӗ. Халӗ ӗнтӗ Германи требованийӗсем тӑрӑх Петэна текех каялла чакарма йывӑр. Вишире Германипе Америка хушшинче дипломатилле дуэль пырать»,—тенӗ.

Гитлеровецсем Италие оккупациленӗ

Хальхи вӑхӑтра Италире Германи салтакӗсене 400 пин ҫын пухса тӑратнӑ. Германи войскисем хӑйсене Ливие ӑсатасса кӗтсе тӑраҫҫӗ. Вӗсене Ливие ӑсатассине чарса тӑнине Германи командованийӗ Италин Ливи хушшинчи коммуникацисене пӑснипе ӑнлантарса парать. Тӗрӗссипе илсен, Германин ҫав вӑйӗсем оккупациллӗ ҫарсем пулса тӑрса, Италире контроль туса тӑраҫҫӗ. Италипе Германи хушшинче отношенисем мӗнле пулнине Гитлерӑн Мюнхенра тухса каланӑ юлашки сӑмахне Итали хаҫачӗсем пичетлесе кӑларман факт та аван кӑтартса парать. Хаҫатсем Гитлер тухса калани ҫинчен пӗчӗк заметкӑсем кӑна пичетлесе кӑларнӑ.

(ТАСС).

Румыни халӑхӗ ССР Союзӗпе вӑрҫасшӑн мар

СТАМБУЛ, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Бухарестран илнӗ хыпарсем тӑрӑх, Плоешти хулинчи халӑх пысӑк ушкӑнсене пухӑна-пухӑна, Совет Союзӗпе пыракан вӑрҫа чарса лартма ыйтнӑ. Демонстрантсен ушкӑнӗсене полици аран хӑваласа салатнӑ. Нумай арестсем тунӑ. Ҫавӑнти хыпарсем тӑрӑхах, Германи ҫарӗн командованийӗ Антонескуна заявлени панӑ, ҫав заявленире румын салтакӗсем хушшинче хӑйсене-хӑйсем персе амантакансем йышлӑланнине кӑтартса панӑ. Заявленире ҫавӑн пек хӑйсене-хӑйсем аманнисем Румыни ҫарӗнче 10 пин ҫын таран пулнине палӑртнӑ.

Германи оккупанчӗсем Польшӑра хуҫаланни

Нимӗҫсем Польша хресченӗсен тӗштыррисене ҫураки валли тесе конфискацилеҫҫӗ. Ҫакна Польша витӗр Хӗвелтухӑҫ фронта каякан нимӗҫ салтакӗсен ҫӑкӑр ҫитменнипе ӑнлантарса пама пулать. Польшӑри халӑх выҫӑ ларать. Краков хулинче пурӑнакансем Германи оккупанчӗсенчен ҫӑкӑр ыйтса, демонстраци тунӑ. Нимӗҫ салтакӗсем демонстрантсене 17 ҫынна персе пӑрахнӑ.

Нимӗҫсем Польшӑн кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ районӗсенчен кашни кун 300-шер ҫынна хӑваласа кӑларса, йывӑр ӗҫсенче ӗҫлеме ирӗксӗрлесе Германие яраҫҫӗ. Официальнӑй даннӑйсем тӑрӑх, нимӗҫсем кунсерен поляксене 8—10-шар ҫынна персе вӗлереҫҫӗ. (ТАСС).

Вырӑссем Англи самолечӗсемпе усӑ курни ҫинчен Англин авиаци промышленноҫӗн министрӗ каланӑ сӑмах

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Информаци министерстви пӗлтернӗ тӑрӑх, авиаци промышленноҫӗн министрӗ Мур-Брабазон радио тӑрӑх сӑмах тухса каланӑ. Хӑйӗн сӑмахӗнче вӑл ҫакӑн ҫинчен пӗлтернӗ:

«Вырӑссем пирӗн самолетсене хапӑлласа кӗтсе илни ҫинчен тата вӗсем мӗн тери лайӑх механиксем пулса тӑни ҫинчен калакан хыпара илтме питех те кӑмӑллӑ. Эпир туса кӑларакан япаласемпе туллин усӑ курни ҫинчен илтме питех те кӑмӑллӑ. Эпӗ сире ҫакна шантарса калама пултаратӑп: вырӑссен фронтӗнче пирӗн самолетсене шанчӑклӑ аллӑсем тытса пыраҫҫӗ. Вырӑссем пирӗнтен мӗн чухлӗ самолет ытларах илеҫҫӗ, пирӗншӗн ҫавӑн чухлӗ кӑмӑллӑрах, мӗншӗн тесен, пирӗн промышленноҫра ӗҫлекенсем хушшинче вырӑссем пек хӑюллӑн та паттӑррӑн кӗрешекен ҫынсене пулӑшу парас мар тесе тӑракан ҫынсем пӗре те ҫук».

Сикорскипе Черчилль пӗр-пӗрин патне телеграммӑсем янӑ

ЛОНДОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, Сикорский генерал, хӑй нумаях пулмасть Тобрукра пулнӑ май, Черчилль патне телеграмма янӑ. Ҫав телеграммӑра вӑл ҫӗнтерӗве хӑй ҫирӗппӗн шанса тӑни ҫинчен пӗлтерет. Телеграммӑра ҫапла каланӑ: Ливире кӗрешекен Польша салтакӗсемшӗн тата Польша генералӗ Копанский командир пулса ертсе пынипе тӑшмана хирӗҫ австралиецсем те чехословаксем те кӗрешнишӗн савӑнса хӗпӗртетӗп, тенӗ.

Черчилль хӑйӗн ответлӑ телеграмминче Сикорский генерала саламлать тата Сикорский ҫывӑх вӑхӑтсенчех Россиӑна каяс майпа ӑна ырӑ сунать.

Фашистла агентсене Афганистанран кӑларса янӑ

НЬЮ-ЙОРК, ноябрӗн 23-мӗш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин корреспонденчӗ Багдадран пӗлтернӗ тӑрӑх, кунта Афганистанран кӑларса янӑ нимӗҫсенчен 50 ҫын килсе ҫитнӗ. Ҫав ушкӑн малалла Турци витӗр каять.

Америкӑпа Исланди хушшинчи договор

ВАШИНГТОН, ноябрӗн 24-мӗш. (ТАСС). Америкӑн государственнӑй секретарӗ Хэлл корреспондентсен черетлӗ пресс-конференцийӗнче Америкӑри Пӗрлешӳллӗ Штатсем Исландипе договор туса ҫирӗплетни ҫинчен каласа панӑ. Ҫав договор тӑрӑх, Америка Исландие хӗҫпӑшал тавраш кивҫенле е арендӑна парас йӗркепе пулӑшу парса тӑмалла. Килӗшӳ договорӗнче тата пуринчен те ытларах Исландие продовольстви парса тӑрасси ҫинчен каланӑ.

ПВХО нормисене параҫҫӗ

ПЕРВОМАЙСКОЕ. «Сывлӑшран тапӑннинчен тата химилле тапӑнуран сыхланма пурне те обязательнӑй йӗркепе вӗрентесси ҫинчен» ССР Союзӗн Халӑх Комиссарӗсен Совечӗ йышӑннӑ постановление Ишлей вӑтам шкулӗнчи учительсемпе вӗренекен ачасем хапӑл туса пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ. Ноябрӗн 12-мӗш тӗлне шкулӗпе 127 ҫын ПВХО нормине панӑ. Ҫак шутран учительсемпе аслӑрах классенче вӗренекен комсомолецсем тата ачасем мӗнпурӗ 25 ҫын ПВХО нормин II-мӗш сыпӑкне те панӑ. ПВХО ӗҫне уйрӑмӑнах II-мӗш класра вӗренекен ачасем (руководителӗ учительница Е. Васильева юлташ) лайӑх пӗлни палӑрчӗ. Шкул ачисем ПВХО нормине парса пӗтернӗ хыҫҫӑн, ГСО значокӗн нормине пама пуҫлаҫҫӗ.

А. ТУКМАКОВ.

•

СОВЕТСКОЕ. Сывлӑшран килсе тапӑннинчен тата химилле тапӑнуран сыхланма район центрӗнчи вӑтам шкулта вӗренекенсем аван вӗренчӗҫ. Аслӑрах классенче вӗренекенсем пурте ПВХО нормисене пачӗҫ. Ку тӗлӗшпе Сергеев, Григорьева, Кузьмин учительсем тӑрӑшса ӗҫлерӗҫ.

Вӗренсе тухнисем пурте фугаснӑй тата осколочнӑй авиабомбӑсенчен сыхланма, отравляющи веществосенчен сыхланма, вут тивертекен авиабомбӑсене сӳнтерме тата ПВХО сигналӗсем тӑрӑх мӗн тумаллисене аван пӗлеҫҫӗ.

В. АНДРЕЕВ.

Колхоз красноармеецсен ҫемйисене пулӑшать

ЧКАЛОВСКОЕ. «Первомайск» колхоз Хӗрлӗ Ҫар боецӗсемпе командирӗсен ҫемйисене пулӑшсах тӑрать. Ку таранччен колхоз правленийӗ 8 красноармеец ҫемйине тырпул, укҫа-тенкӗ парса пулӑшнӑ. Унсӑр пуҫне колхозри пулӑшу касси тӑван ҫӗршыва сыхлакансен ватӑ ашшӗ-амӑшӗсемшӗн, ачипӑчисемшӗн тӑрӑшать. Ҫавӑн пек ҫемйисене 12 центнер тӗштырӑ, 155 тенкӗ укҫа парса пулӑшнӑ.

Т. ИВАНОВ.

Ответлӑ редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, ялхуҫалӑхӗпе промышленность пайӗсен — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, дежурнӑйӑн — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 6675

Гор. Чабоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 557. Ф. б. 58_84 п. л.